

SAKSFRAMLEGG

Saksgang

Utvalg	Møtedato	Utvalgssak
Hovedutvalg oppvekst og kultur		

Arkivsaksnr: 2012/2614

Klassering:

Saksbehandler: Gunvor Aursjø

HØRING - FORSLAG TIL ENDRING I FOLKEBIBLIOTEKSLOVEN

Trykte vedlegg:

Forslag til endringer i lov 20. des. 1985 nr 108 om folkebibliotek

Rådmannens forslag til vedtak:

Steinkjer kommune støtter i hovedsak forslagene til endring i bibliotekloven, men kan ikke støtte forslaget til endring mht til fylkesbibliotekenes ansvarsområde. Steinkjer kommune oppfatter det som viktig for en ryddig og effektiv organisering som sikrer alle landets innbyggere tilgang på gode og oppdaterte bibliotek at fylkeskommunen kjøper de operative fjernlånstjenestene fra kommunen.

Torunn Austheim
Rådmann

Gunvor Aursjø
Utviklingssjef

Saksopplysninger:

Kulturdepartementet sendte 13. mars ut forslag til endringer i lov om folkebibliotek. Forslaget er en oppfølging av St.meld. nr. 23 (2008-2009) " Bibliotek. Kunnskapsallmenning, møtestad og kulturarena i en digital tid. og høringsfristen er satt til 8. juni.

Endringene omfatter særlig fire forhold: biblioteklovens formålsparagraf, kravet om fagutdannet biblioteksjef, lovkravet om samarbeid mellom folke- og skolebibliotek, og fylkesbibliotekets oppgaver og organisering. I tillegg er det gjort noen redigeringsgrep hvor «kan-oppgaver» er tatt ut av loven, slik som at «Fylkeskommunen kan drive bokbuss».

Bakgrunn og lovens historie

Den gjeldende Bibliotekloven trådte i kraft i 1985, vesentlig som følge av endringer i det kommunale inntektssystemet. Tidligere hadde bibliotekdriften i kommunene vært basert på en veksling mellom statstilskudd til bokkjøp og kommunale egenbevilgninger. Loven av 1985 erstattet en lov fra 1971. Den første bibliotekloven kom i 1935. Det har bare vært redaksjonelle endringer i bibliotekloven siden 1985.

Stortingsmelding 23 (2008-09) var en oppfølging av utredningen Bibliotek 2014 som ABM-Utvikling utførte i 2006 på oppdrag fra Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet. 2014-utredningen bebudet en konsolidering med etablering av fastere folkebiblioteksamarbeid over kommunegrensene. Utredningen skapte også forventninger om økt satsing på biblioteksektoren fra statlig hold. Ingen av delene ble i særlig grad fulgt opp i Stortingsmeldingen.

Saksvurderinger:

Steinkjer kommune har få innvendinger til hovedtrekkene i lovendringene. Men på et punkt når det gjelder lovens § 6 Samarbeid med skoler ønsker vi at paragrafen beholdes som i dag " Det skal være et organisert samarbeid mellom folkebiblioteket og de kommunale skolebibliotekene". Departementet mener at det er unødvendig at man i en lov bestemmer at to enheter i samme kommune skal samarbeide og isolert sett virker det fornuftig. Men med den kjennskap vi har til skolebibliotekenes situasjon både i egen kommune og i landet for øvrig mener vi det er på sin plass at paragrafen beholdes sjøl om opplæringsloven ikke inneholder denne paragrafen. Landet trenger et skolebibliotekløft.

Formålsparagrafen er utvidet i takt med utviklinga i mange bibliotek til at biblioteket skal være " "En møteplass og arena for offentlig samtale og debatt". Et moderne bibliotek skal være mye mer enn et sted der en kommer og låner ei bok og så går igjen. Samfunnsoppdraget er utvidet slik at biblioteket er både en kultur -og læringsarena. Flere av Steinkjer bibliotek sine aktiviteter beviser denne utviklingen som f.eks. leksehjelptilbudet til innvandrerkvinner, deltakelse i Litteraturhus Nord-Trøndelag, utstillingsvirksomhet osv.

Steinkjer kommune har ingen innvendinger til utvidelse av formålsparagrafen.

Loven sier i dag at alle kommuner skal ha fagutdannet biblioteksjef . Departementet mener at bibliotekfaglig kompetanse i folkebibliotekene er grunnleggende for å sikre gode bibliotektenester. Men større kommuner med bred bibliotekfaglig kompetanse i personalet for øvrig vil fortsatt kunne ansette biblioteksjef uten krav om formell bibliotekfaglig utdanning.

I høringsnotatet skisseres det to mulige alternativer. Enten beholde kompetansekravet i loven, men fjerne dispensasjon der kommune ikke får kvalifisert fagutdannet søker eller fjerne kompetansekravet i loven og fastsette funksjonskrav i forskrift.

Erfaringene har vist at dispensasjonsordningen har gitt få synlige resultater og at utdanningsopplegget knyttet til ordningen ikke har holdt faglig mål. Hvis en kommune ikke får kvalifisert søker til stillingen må kommunen i følge forslaget finne alternative løsninger som f.eks. forpliktende interkommunale samarbeidsløsninger om drift av folkebiblioteket.

Steinkjer kommune støtter Departementets forslag om å beholde kompetansekravet og fjerne dispensasjonsordningen.

Når det gjelder fylkesbibliotek foreslår Departementet store endringer. Det foreslås at det ikke lenger er et pålegg om å ha et eget fylkesbibliotek som en egen organisasjonsenhet. Fylkeskommunens bibliotekoppgaver vil være veiledning av kommunenes biblioteker og bidra med utviklingsarbeid, med andre ord være en regional utviklingsaktør. Den utviklinga har allerede trådt i kraft, også i Nord-Trøndelag. Fylkesbibliotekets konsulenter er flyttet til Fylkets Hus og er integrert i kulturavdelinga. Av de operative oppgavene som utføres er fjernlånsarbeidet og det utføres ved Steinkjer bibliotek. Departementet sier at fylkeskommunen fremdeles bør ta ansvar for lånesamarbeidet gjennom arbeid med samordning og utviklingsarbeid. Slik Steinkjer kommune ser det ønsker vi at fylkeskommunen kjøper de operative fjernlånstjenestene fra kommunen. Det vil organisasjonsmessig være det mest ryddige og også det mest effektive.

Steinkjer kommune mener at fylkeskommunen fortsatt bør bidra til innkjøp av bøker og andre media. Erfaringene viser at mange små kommuner ikke har muligheter til å kjøpe inn alt deres innbyggere ønsker å låne. Selv om Nasjonalbiblioteket /Depotbiblioteket bidrar vesentlig i lånesamarbeidet ser vi nødvendigheten av at fylkeskommunen bidrar. Til sammen har fylkeskommunene bidratt med ca. 10 millioner til innkjøp (2008) i lånesamarbeidet. I den senere tid har det vist seg at belastningen har blitt for stor for enkelte bibliotek som igjen har ført til begrensninger i lånemuligheten for innbyggerne. Steinkjer kommune har ellers ingen innvendinger til den nye organiseringen av fylkesbiblioteket.